

Katî ticaret muahedeleri akti için müzakereye başlanacak devletlerle muvakkat itilâflar aktine dair kanunun tadili hakkında 1/367 numaralı kanun lâyihası ve İktisat ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/ 1342

22 - IV - 1932

B. M. M. Yüksek Reisliğine

10 - VI - 1931 tarih ve 1679 numaralı kanunun tadiline dair Hariciye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 18 - V - 1932 tarihli iktisamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe mazbatası

Kendisile katî ticaret itilâfı akte dilmemiş olan Devletlerle muvakkat itilâflar akti için İcra Vekilleri Heyetine salâhiyet veren 10 - VI - 1930 tarihli ve 1679 numaralı kanun mucibince muhtelif tarihlerde bu gibi Hükûmetlerle modüs - vivendi ler akte dilmıştır. Mezkûr kanunun bu salâhiyet için tayin ettiği azamî müddet bu mayıs ayı nihayetinde hitama ereceğinden mevcut modüslerin bu tarihten sonra kendiliğinden münfesihi olması lâzımgelmektedir. Halbuki elyevni muhtelif Devletlerle ticaret muahedeleri akti için müzakerat devam etmekte olduğu gibi imza edilenlerden bir kısmı Yüksek Meclisimizin tasvip nazarlarına arz edilmiş bulunmakta ve bir kısmı da tastiknamelerin teatisi safhasına girmiş bulunmakta olduğundan bu Hükûmetlerle ticarî münasebatımız mevcut modüslerle idare edilmektedir.

Yukarıda zikredilen tarihin inkizasında vâsi mîkyasta ticarî münasebetlerimiz bulunan bu gibi Devletler ülkesinde emtiamızın azamî tarifeye tâbi tutularak diğer memleketlerin mümasil müstahsıllarına rekabet edemiyerek müşkilâta maruz kalmaları muhakkak bulunmaktadır. Bir taraftan bu vaziyete mahal vermemek ve diğer cihetten ne beynelmilel teamüle ne de Cümhuriyet Hükûmetimizce takip edilen siyasete muvafık bulunmayan Devletler arasında mütefavit muamele icrasını bertaraf etmek üzere mezkûr kanun ile bahşedilen müddetin 1934 mayıs nihayetine kadar temdidini için ihzar edilen kanun lâyihasını Hükûmetimiz Yüksek Meclisimizin tasvip nazarlarına arz ederim.

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Karar No. 32

Esas No. 1/367

30 - V - 1932

Yüksek Reisliğe

Katî ticaret muahedeleri akti için müzakereye başlanmış veya başlanacak Devletlerle muvakkat itilâflar akti hakkındaki kanunun tadiline dair olan kanun lâyihasile esbabı mucıbesi İktisat vekili Mustafa Şeref ve Hariciye vekâleti müsteşarı Numan Beylerin huzurile tetkik ve müzakere edildi:

Kendilerile henüz katî ticaret mukavelesi yapılmamış veya yapılmak üzere bulunan Devletlerle aramızda mevcut ticarî münasebetin haleldar olmaması zımında 1679 numaralı kanunla 1932 senesi mayıs nihayetine kadar bu gibi Hükûmetlerle muvakkat ticarî itilâflar aktebilebilmesi için Hükûmete salâhiyet verilmiş idi.

Elyevm Hükûmetimizle ticaret mukavelesi aktetmiş veya aktetmek üzere yapılan müzakeresi intaç edilmemiş Devletler bulunduğundan bu gibilerle katî ticaret mukaveleleri aktine kadar ticarî münasebetimizin idamesi için yukarıda dahi arz edildiği veçh üzere 1679 numaralı kanunla Hükûmete verilmiş ve müddeti 1932 mayısı nihayetinde bitecek olan salâhiyetin iki sene daha temdidi lüzumlu görülmüş ve bunu teminen Meclisi Âliye arz olunan bu lâyihamın esas itibarile kabulü encümenimizce kararlaştırılmıştır. Bu kanun lâyihasının Meclisi Âlice tasdik ve kabulü ve mevkii meriyete vazı haziranın iptidasından sonraları vaki olduğu takdirde mayıs sonu ile o gün arasında geçecek zaman zarfında gerek ticaret mukavelesi yapılmamış olan memleketlere vaki ihracatımız ve gerek buralardan gelen eşyalar hakkında ayrı bir muamelenin tatbiki zarureti gibi karışıklığa meydan vermemek için de lâyihamın 2 inci maddesinin tadili ve binaenaleyh kanunun 1 haziradan muteber olması lüzumlu görülmüştür.

Lâyihamın serlâvhasının da daha kısa bir surette ifade edilmesinin faydalı olacağı düşünülerek serlâvhada da ona göre değişiklik yapılmıştır. Vaktin darlığı dolayısıyla bu lâyihamın müstacelen müzakeresi encümenimizin cümle temenniyatındandır.

Havalesi veçhile Bütçe encümenine tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kıldır.

İktisat E. Reisi	M. M.	Kâtip	Aza	Aza	Aza
İzmir	Mardin	Afyon	Aydın	Aksaray	İzmir
<i>M. Rahmi</i>	<i>Ali Rıza</i>	<i>İzzet</i>	<i>Fuat</i>	<i>Yaşar</i>	<i>M. Sadettin</i>
Aza	Aza	Aza	Aza		
Zonguldak	Maraş	Eskişehir			
<i>Ragıp</i>	<i>Nuri</i>	<i>Emin</i>			

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

M. No. 139

Esas No. 1/367

30 - V - 1932

Yüksek Reisliğe

Katî ticaret mukaveleleri akti için müzakereye başlanmış veya başlanacak Devletlerle muvakkat itilâflar akti hakkında olup Başvekâletin 22 - V - 1932 tarih ve 6/1342 numaralı tezkeresile gönderilen kanun lâyihası İktisat encümeni mazbatasile birlikte encümenimize tevdi edilmekle İktisat vekili Beyin huzurile tetkik ve müzakere olundu:

Teklif lâiyhası encümenimizce de esas itibarile muvafık görülmekle beraber bazı Devletlerin memleketimize yaptıkları ithalât hasebile bu Devletlere karşı ticarî muvazenemizi yüzde seksene kadar açığa sevkettikleri anlaşıldığından bu Devletlerin kanun hükümlerinden hariç bırakılması mütaleası varit olmuştur. Ancak bu Devletlerle klerin mukaveleleri aktetmek ve takas esasına göre bir anlaşma temin ve ileride beynelmilel iktisadî muamelâta tebarüz edecek diğer esaslara göre itilâflar akteylemek mümkün olduğu ve herhalde bu kabîl tedbirlere müracaat olunacağı İktisat vekili Bey tarafından ifade edilmiş bulunduğundan Vekil Beyin bu husustaki teminatı kâfi görülerek kanun lâiyhasına böyle bir hükmün ilâvesinden sarfı nazar edilmiştir.

Bu mülâhazalarla muvakkat ticarî itilâflar akti için Hükûmetçe talep olunan salâhiyetin, on üç ay müddetle takyit edilerek, kabulü muvafık görülmüştür.

Bu suretle tadilen hazırlanan kanun lâiyhası Umumî heyetin tasvibine arz olunmuştur.

Reis	Reis vekili	M. M.	Kâtip	Aza	Aza
Gümüşane	Konya	Konya	Tokat	Ankara	Bursa
<i>H. Fehmi</i>	<i>K. Hüsnü</i>	<i>K. Zaim</i>	<i>Süreyya</i>	<i>Y. Galip</i>	<i>Dr. Galip</i>
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Çorum	Elâziz	Isparta	İstanbul	Niğde	Yozgat
<i>Mustafa</i>	<i>H. Tahsin</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>Sadettin</i>	<i>Faik</i>	<i>S. Sırrı</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

10 - VI - 1930 tarihli ve 1679 numaralı katî ticaret muahedeleri akti için müzakereye başlanmış veya başlanacak Devletlerle muvakkat itilâflar aktine dair kanunun tadiline mütedair kanun lâyihası

MADDE 1 — 10 - VI - 1930 tarih ve 1679 numaralı katî ticaret muahedeleri akti için müzakereye başlanmış ve başlanacak Devletlerle muvakkat itilâflar aktine dair kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrası aşağıda yazıldığı ve hile tadil edilmiştir :

« Bu suretle bir veya bir kaç defada olarak aktedilecek muvakkat ticarî itilâfların müddeti 1934 senesi mayıs gayesini tecavüz edemez. »

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İera Ve-killeri Heyeti memurdur.

18 - V - 1932

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>		<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>M. Şeref</i>	<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Katî ticaret muahedeleri akti için müzakereye başlanmış veya başlanacak Devletlerle muvakkat ticarî itilâflar akti hakkındaki kanunu muaddil kanun

MADDE 1 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanunun hükmü 1 haziran 1932 tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI

Katî ticaret muahedeleri akti için müzakereye başlanmış veya başlanacak Devletlerle muvakkat ticarî itilâflar akti hakkındaki 1679 numaralı kanunu muaddil kanun lâyihası

MADDE 1 — 5 haziran 1930 tarih ve 1679 numaralı katî ticaret muahedeleri akti için müzakereye başlanmış veya başlanacak Devletlerle muvakkat ticarî itilâflar aktine dair kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrası aşağıda yazıldığı veçhile tadil edilmiştir:

“ Bu suretle bir veya bir kaç defada olarak akte dilediği muvakkat ticarî itilâfların müddeti 1933 senesi temmuz iptidasını tecavüz edemez.,,

MADDE 2 — Bu kanun 1 haziran 1932 tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.